

DOKUZUNCU KALKINMA PLANI (2007-2013)

2011 YILI PROGRAMI

I. TARIMSAL YAPININ ETKİNLEŞTİRİLMESİ

1. Mevcut Durum

2009 yılında yüzde 3,5 büyüyen tarım sektörünün GSYH içindeki payı, 2008 yılındaki yüzde 9,2'den yüzde 10,1'e yükselmiştir. Sektörün toplam istihdam içindeki payı ise 2008 yılında yüzde 23,7 iken 2009 yılında yüzde 24,7 olarak gerçekleşmiştir.

Arazi parçalılığı, işletme ölçeklerinin küçük olması ve örgütlenme yetersizliği gibi yapısal sorunlar nedeniyle sektörde dönüşüm ihtiyacı sürmektedir.

İşletmelerin çok parçalılığını gidermeye yönelik olarak miras yoluyla bölünmesinin önlenmesi amacıyla Türk Medeni Kanunu ile 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununda değişiklik yapılmasına ilişkin çalışmaların sonuçlandırılması önem arz etmektedir.

Tarımsal politika oluşturmada büyük öneme sahip olan güvenilir tarım istatistiklerinin oluşturulmasına yönelik olarak hem veri toplama ve işlemede hem de başta Çiftlik Muhasebe Veri Ağı ile Çiftçi Kayıt Sistemi gibi bilgi sistemlerinin tamamlayıcı şekilde işletilmesi üzere Tarım ve Köyüşleri Bakanlığı ile TÜİK'in yerel ve merkezi kurumsal kapasitelerinin, kurumlar arası işbirliği içerisinde, geliştirilmesi ihtiyacı bulunmaktadır.

Toprak ve Su Kaynakları

2009 yılı istatistiklerine göre, ülkemizdeki uzun ömürlü bitkiler dahil toplam tarım alanı 24,3 milyon hektardır. Bu miktarın, 16,2 milyon hektarını ekilen, 4,3 milyon hektarını nadasa bırakılan, 0,8 milyon hektarını sebze yetiştirilen ve 3 milyon hektarını ise meyve, zeytin ağaçları ve bağcılık için ayrılan alanlar oluşturmaktadır.

2009 yılı sonu itibarıyla Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünce (DSİ) sulamaya açılan toplam net 2.690.035 hektar alanın 2.135.824 hektarını oluşturan 702 tesis çeşitli kuruluşlara devredilmiş bulunmaktadır. Öncelikle, devredilen toplam sahanın yüzde 95'ini oluşturan tesislerin 1.922.529 hektarını devralan 368 sulama birliği ile 99.525 hektarını devralan 108 kooperatife, işlevlerine uygun bir hukuki altyapı kazandırmak amacıyla hazırlanan Sulama Birlikleri Kanunu Tasarısı 2010 yılında TBMM'ye sevk edilmiştir. Devir mekanizmasını düzenleyen mevcut mevzuatın boşluklarını gidermenin ötesinde su kaynaklarının tarımda etkin kullanımını sağlamak için katılımcı su kullanım yönetimini güçlendirmeyi de amaçlayan Tasarının yasalasmasından sonra, bir an evvel uygulamaya geçilebilmesi açısından, ikincil düzenlemelerin ivedilikle hazırlanması önem taşımaktadır.

5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununun özel arazi toplulaştırmaya dair hükümleri, Tarım Arazilerinin Korunması, Kullanılması ve Arazi Toplulaştırmasına İlişkin Tüzüğün 2009 yılında yayımlanması ile işlerlik kazanmıştır. Bu kapsamda, DSİ tarafından yaklaşık 160 bin hektar sulama şebekesinde arazi toplulaştırma çalışması başlatılmış olup ilk projenin 2011 yılının ikinci çeyreğinde sonuçlandırılması öngörülmektedir.

Bunun yanı sıra, Tarım Reformu Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmetlerine, GAP Eylem Planının uygulamaya başlanması ile önemli bir ivme kazandırılmış olup, bu kapsamda GAP illerinde toplam 2,1 milyon hektar alanda toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmetleri programlanmıştır. Benzer şekilde, söz konusu hizmetlerin yurt genelinde yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalara hız verilmiş, bu kapsamda da 2010 yılı itibarıyla, ayrıca, 32 il ve yaklaşık 1,3 milyon hektar alanın programlanması yapılmıştır.

2005-2009 dönemindeki son beş yılda her yıl ortalama 70 bin hektarın üzerinde bir sahada su kaynağı yetersizliği nedeniyle sulama yapılamaması, su tüketiminde etkinliğin artırılması gereğini öne çıkarmaktadır. Diğer yandan, iklim değişikliğinin etkileri de dikkate alındığında, sulama projelerinde planlamaların gözden geçirilme ihtiyacı bulunmaktadır.

2008 yılında uygulamaya konan GAP Eylem Planı ile 2012 yılı sonunda 1.060 bin hektar sahada sulama hedeflenmiştir. Bu kapsamda öngörülen toplam 1.232 km uzunluğundaki ana kanalların 458 km'sinde ihale süreçleri tamamlanarak inşaatlara başlanmıştır. Diğer yandan, uygulama projeleri 2008 yılında tamamlanan Silvan Barajı ile uygulama projeleri tamamlanma aşamasına gelen Çetintepe Barajının 2010 sonuna kadar ihale edilmesi ve Koçali Barajının planlama revizyonu işinin bir an önce gerçekleştirilmesi önem taşımaktadır.

Bitkisel Üretim

Tarım sektörü katma değerindeki artışı büyük oranda sağlayan bitkisel üretimde, 2009-2010 üretim döneminde iklim şartlarının elverişli olması sayesinde, başta hububatta olmak üzere, rekolte artışları kaydedilmiştir.

Sektörde faaliyet gösteren işletmelerin küçük ölçekli ve parçalı oluşu ile etkin olmayan örgütlenme yapısının yanı sıra yetersiz pazarlama altyapısı gibi sorunlar, verimliliğin ve üretici gelir düzeyinin yükselmesi önündeki başlıca engellerdir.

Bitkisel üretimde verimlilik ve kaliteyi artırmak amacıyla, genetik potansiyeli yüksek ve üstün vasıflı bitki çeşitlerine ait her türlü çoğaltım materyalinin standartlara uygun, zamanında, uygun fiyatlarla ve yurt içi üretimle karşılanması ve kullanımının yaygınlaştırılması hususu önemini korumaktadır.

Genetik yapısı değiştirilmiş organizmalar ve ürünlerinden kaynaklanabilecek risklerin önlenmesi ve insan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevre ve biyolojik çeşitliliğin korunması için biyogüvenlik sisteminin kurulmasını amaçlayan Biyogüvenlik Kanunu 26 Mart 2010 tarih ve 27533 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Söz konusu Kanun ile genetiği değiştirilmiş bitki ve hayvan üretimi yasaklanmakta ve söz konusu ürünlerin ithalatına, deneysel amaçlı serbest bırakılmasına ve genetiği değiştirilmiş mikroorganizmaların kapalı alanda kullanımına yönelik risk değerlendirmesini esas alan karar mekanizmaları tanımlanmaktadır. Bu Kanun ve ilgili yönetmelikler çerçevesinde söz konusu ürünlerle ilgili izlenebilirliğin sağlanması ile kontrol ve denetim sisteminin etkin şekilde yürütülmesi önem taşımaktadır.

Organik tarımsal üretimin ve pazarlamanın düzenlenmesi ve geliştirilmesine ilişkin zaman içinde duyulan iyileştirme ihtiyaçları dikkate alınarak hazırlanan Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik, 18 Ağustos 2010 tarih ve 27676 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Ancak, organik tarım faaliyetlerinin geliştirilmesi amacıyla başta kontrol ve denetime yönelik hizmetlerin iyileştirilmesi olmak üzere, kamu kesimi kurumsal kapasitesinin geliştirilmesi, üretime ilişkin istatistiki yapının iyileştirilerek Çiftçi Kayıt Sistemi ile eşgüdüm içerisinde yürütülmesi ve ticaretin izlenmesi önem arz etmektedir.

Bitki hastalık ve zararlılarına karşı özellikle entegre mücadele anlayışı benimsenerek, hava, toprak ve su kirliliğinin önlenmesi, ilaç kalıntısı olmayan ürünlerin elde edilmesi, izlenebilirliğinin sağlanması ve bu konudaki kamu-üretici işbirliğinin geliştirilmesi hususları önemini korumaktadır. Bu doğrultuda, 4 Kasım 2008 tarih ve 27044 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitkisel Üretimde Kullanılan Kimyasalların Kayıt Altına Alınması ve İzlenmesi Hakkında Yönetmelik kapsamında, tüm ürünlerde kontrol ve izlenebilirliğin sağlanması için 1 Şubat 2010 tarihinden itibaren bitkisel üretimde kullanılan kimyasalların Üretici Kayıt Defterine kayıt edilmesine başlanmıştır.

Hayvancılık

Ülkemizde birim hayvan başına elde edilen verim düzeyleri, hayvancılığın gelişmiş olduğu ülkelere göre düşük seviyelerde olup, TÜİK'in 2009 yılı verilerine göre, sığır karkas ağırlığı ortalama 216 kg iken, inek başına süt verimi 2800 kg/laktasyon düzeyindedir. Gelişmiş ülkelerde ise bu miktarlar sırasıyla 270-280 kg karkas ve 5000-6000 kg/laktasyon civarındadır.

Ülkemizdeki toplam 10,7 milyon baş olan sığır mevcudunun yüzde 41'i kültür melezi sığırlarından, yüzde 32,7'si ise saf kültür ırkı sığırlarından oluşmaktadır. Toplam 22 milyon baş olan koyun varlığının ise, yüzde 95,2'sini verimi görece düşük olan yerli koyunlar oluşturmaktadır. Bu kapsamda, hayvan ıslahı ve nitelikli damızlık sığır elde edilebilmesi amacıyla, 2010 yılında suni tohumlama metoduyla yaklaşık 2,3 milyon baş sığır tohumlanması programlanmış olup, 2010 yılı Eylül ayı sonu itibarıyla suni tohumlama sayısı yaklaşık 700 bin adet olarak gerçekleşmiştir. Yıl sonuna kadar bu sayının 1,7 milyon düzeyine çıkması beklenmektedir.

2009 yılında, ihracat avantajı bulunan kanatlı hayvan eti üretimi, bir önceki yıla göre yüzde 17,8 oranında artarak 1,3 milyon ton olmuştur. Bu miktarın yüzde 96,5'ini tavuk eti, yüzde 2,3'ünü ise hindi eti oluşturmaktadır. Tavuk yumurtası üretimi ise 2009 yılında bir önceki yıla göre yüzde 4,9 oranında bir artış göstermiş ve yaklaşık 13,8 milyar adet olarak gerçekleşmiştir.

2009 yılı ikinci yarısından itibaren sürekli bir artış eğilimine giren kırmızı et fiyatlarının düşürülmesi için ilk etapta, 2010 yılında, Et ve Balık Kurumu (EBK) Genel Müdürlüğüne kasaplık hayvan ithalatı görevi verilmiş; fiyatlarda bir gerileme olmaması nedeniyle daha sonra gümrük vergileri indirilerek, özel sektöre de besi materyali ve karkas et ithalatı izni verilmiştir. Bu uygulamaları tamamlayacak şekilde, kırmızı ete olan talep baskısının azaltılması amacıyla, talebin tavuk, hindi ve balık gibi et türlerine kaydırılması önemli bir seçenek olarak değerlendirilmelidir. Bununla beraber, kırmızı et üretimi amacıyla başta koyunculuk olmak üzere hayvan sayısının artırılması ve besiciliğin yaygınlaştırılması önemini devam ettirmekte, diğer et üretim amaçlı hayvan yetiştiriciliğinin özendirilmesi ihtiyacı bulunmaktadır.

Geçmiş yıllardaki ithalat seviyesine yakın bir şekilde 2009 yılında 2.149 baş damızlık gebe düve ithalatı yapılmışken, bu miktar 2010 yılı Eylül ayı sonu itibarıyla 12.247 baş olarak gerçekleşmiştir. Yaklaşık 3 bin başı damızlık etçi ırk sığırlardan oluşan bu ithalatın, yıl sonuna kadar yaklaşık 22 bin baş düzeyine çıkması beklenmektedir. Bu durumun, yurt içi damızlık hayvan ihtiyacının karşılanması, büyük ölçekli işletmelerin sayısal olarak artırılması ve etçi ırk hayvan yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması ile et üretimine katkıda bulunduğu düşünülmektedir.

Büyükbaş ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinde kârlılığı etkileyen en önemli unsur olan kaliteli kaba yem arzında destekleme politikalarıyla önemli miktarda artış sağlanmış olup, yem bitkilerinin kalite ve çeşit bakımından geliştirilmesi ve üretimlerinin artırılması, sektör açısından önemini korumaktadır.

Hayvan hastalıkları ve zararlılarının olumsuz etkilerinin azaltılması yönündeki çalışmalarda, hayvancılık işletmeleri bazında koruyucu önlemlerin alınması ile ülke şartlarına uygun aşı, ilaç ve serum üretimlerinin miktar ve kalitesinin iyileştirilmesi ihtiyaçları devam etmektedir. Bu çerçevede, AB Mali İşbirliği kapsamında 2007 yılında uygulamaya konulan Kuş Gribi ve İnsanlararası Salgına Hazırlık ve Mücadele Projesinin 2011 yılı sonunda tamamlanması beklenmektedir. Aynı kapsamda, Kuduz Hastalığının Kontrolü Projesinin ve Şap Hastalığının Kontrolü Projesinin ikinci aşamasının 2011 yılında uygulanması başlatılacaktır. Bunun yanı sıra, hayvan hastalıkları ile mücadele amacıyla bütüncül bir stratejinin hazırlanarak önümüzdeki dönemde uygulamalara yansıtılması önem taşımaktadır.

Su Ürünleri

Su ürünleri üretimi, 2009 yılında yüzde 3,6 oranında azalarak 623 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Hamsi üretimindeki düşüş söz konusu azalmanın temel nedenlerinden biri olup, stokların iyileştirilmesi için hamsi avcılığında sınırlamalar uygulanmaktadır. Diğer taraftan yüzde 4,3 oranında artış sağlanan yetiştiricilik üretiminin toplam üretim içindeki payı yüzde 25,5'e yükselmiştir. Ayrıca, 2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca, yetiştiricilik üretiminde çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması amacıyla denizlerdeki balık çiftliklerinin belirlenen uygun yerlere taşınma işlemi tamamlanmıştır.

Avcılıkta etkin kaynak yönetim sisteminin kurulması önceliğini korumaktadır. Bu hedefe yönelik olarak idari kapasitenin geliştirilmesi amacı doğrultusunda karaya çıkış noktalarında kontroller yapılabilmesi için 36 balıkçı barınağında ofisler kurulmuş olup, teknelerin kontrolünde uzaktan algılama yönteminin kullanımının yaygınlaştırılması, tekne ve avcılık faaliyetlerine ilişkin kayıtların tutulmasını hedefleyen bilgi sistemlerinin geliştirilmesi çalışmalarına devam edilmiştir. Ayrıca, kaynak yönetiminin önemli unsurlarından biri olan stok değerlendirme çalışmalarına yönelik kapasitenin artırılması amacıyla AB Mali İşbirliği kapsamında yürütülen proje ile insan kaynaklarının geliştirilmesine, fiziki, yasal ve idari ihtiyaçların tespit edilmesine ilişkin çalışmalar yürütülmüş olup, projenin 2011 yılında tamamlanması öngörülmektedir.

AB Müktesebatına uyum gerekleri de gözetilerek hazırlanan koruma-kontrol hizmetlerinin etkinleştirilmesi, sürdürülebilir balıkçılığın sağlanması ve pazar şartlarına uygun, kaliteli üretim yapılması yönündeki tedbirleri kapsayan Su Ürünleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı halen TBMM'nin gündeminde bulunmaktadır.

Balıkçılık sektörünün en önemli altyapı ihtiyacı olan balıkçı barınaklarına ilişkin 2010 yılında tamamlanması öngörülen ihtiyaç analizi çalışmasında, üstyapı itibarıyla önemli eksikliklerin olduğu, idame-yenileme ihtiyaçlarının öncelikle karşılanması gerektiği ve bazı yapılarda genişletmenin gerekli olduğu ortaya konulmuştur.

Ormancılık

Ülkemizde ormanlar 21,2 milyon hektarlık bir alanı kaplamaktadır. 2009 yılında yapılan 71 bin hektarlık ilave ile birlikte 1963 yılından itibaren yeşil kuşak, endüstriyel ve toprak muhafaza amaçlı toplam 2,8 milyon hektar alanda ağaçlandırma gerçekleştirilmiştir. Diğer taraftan, 2009 yılında yanan 4.679 hektar alanla birlikte, 1963 yılından itibaren 585.070 hektar orman alanı yangınlarla tahrip olmuştur.

Ağaçlandırma sahalarında ve özellikle yangına hassas alanlarda olmak üzere, doğal ormanlarda bakım çalışmalarının gereğince yapılamaması, ağaçlandırmaların biyolojik çeşitliliği sağlayacak şekilde çeşitli türde fidanlarla gerçekleştirilememesi, ormancılık faaliyetlerinde eğitim ve uzmanlaşmaya yeterince ağırlık verilmemesi, bilgi ve iletişim teknolojilerinin sürdürülebilir şekilde işletilmesine yönelik gerekli kapasitenin bulunmaması; ağaçlandırma ve yangınla mücadele faaliyetlerinin başarısını olumsuz yönde etkilemektedir. Ayrıca, son yıllarda daha şiddetli görülmeye başlanan sel olaylarına istinaden sel kontrol çalışmalarının hızlandırılması ile karayolu ağaçlandırma çalışmalarına ağırlık verilmesi hususları önemini korumaktadır.

Ormanlarımızın etkin bir şekilde korunması için, orman alanlarında maden ve taş ocakları ile ilgili verilen izinler sonucu yürütülen faaliyetlerin ormanlar üzerindeki olumsuz

etkilerinin ilgili kurumlarca işbirliği içerisinde takibi ve denetlenmesi, ormanların faydaları ve orman yangınlarının çok yönlü tahrip edici etkisi dikkate alınarak halkın bilinçlendirilmesi faaliyetlerine ağırlık verilmesi ve özellikle biyolojik çeşitlilik ve anıt ağaçlar ile ilgili zenginliğimizin korunan alan statüsünde daha fazla değerlendirilmesi önem arz etmektedir. Ayrıca, orman kadastro ile ilgili tapuya tescil çalışmalarının hızla sonuçlandırılması ihtiyacı devam etmektedir.

Tarım Destekleri

2001 yılında ülke genelinde uygulamaya konulan Doğrudan Gelir Desteği (DGD) Ödemeleri Programı ile birlikte geliştirilen kayıt ve izleme/kontrol sistemi kapsamında, 2004 yılı sonrasında çeşitli dönemlerde uygulamaya konulan organik tarım, toprak analizi, Çevre Amaçlı Tarım Alanlarının Korunması (ÇATAK), sertifikalı tohum ve fidan kullanımı gibi şartlı alan bazlı ödemeler ile mazot ve gübre ödemeleri gibi şartsız alan bazlı ödemeler, üretimi yönlendirme amacıyla kullanılmaya başlanmıştır.

DGD ödemeleri dahil alan bazlı ödemelerin destekleme bütçesi içerisindeki payı, 2004 yılında yüzde 80 iken, bu oran 2008 yılında yüzde 36, DGD ödemelerinin kaldırıldığı 2009 yılında ise yüzde 27 seviyesinde gerçekleşmiştir. Ancak, 2010 yılında alan bazlı ödemelerin payının yüzde 38'e çıkması öngörülmekte olup bu artışın nedenini, 14 Temmuz 2009 tarih ve 2009/15201 sayılı Fındık Üreticilerine Alan Bazlı Gelir Desteği ve Alternatif Ürüne Geçen Üreticilere Telafi Edici Ödeme Yapılmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan yeni fındık destekleme politikası kapsamında sağlanmakta olan gelir desteği ödemeleri oluşturmaktadır.

2011 yılı destekleme ödemelerinde alan bazlı ödemelerin payının yüzde 36 olacağı tahmin edilmektedir. Söz konusu alan bazlı ödemelerde üretimle ilişkili desteklerin toplam payı yüzde 12 iken mazot ve gübre ödemeleri yüzde 56 pay almaktadır. Fındık gelir desteği ödemeleri ise yüzde 32 oranındaki pay ile alan bazlı ödemelerin gübre ve mazottan sonra en büyük üçüncü bileşenini oluşturmaktadır.

Ürün bazlı olarak uygulanmakta olan ve "prim" olarak da adlandırılan, fark ödemesi desteklemeleri, arz açığı olan yağlı tohumlar ile çaya ve 2005 yılından itibaren de hububata uygulanmakta olup, 2008 yılında bakliyat da destekleme ödemeleri kapsamına alınmıştır. 2004 yılında destekleme bütçesinin yüzde 11'ini oluşturan fark ödemesi desteklemelerinin, 2010 yılındaki payının yüzde 32 ve 2011 yılında ise yüzde 35 olacağı tahmin edilmektedir. 2 Mart 2010 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2010/159 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 2010 yılı üretim sezonunda üretilerek satışı yapılan söz konusu ürünler için prim ödemelerinin, 29 Haziran 2009 tarih ve 2009/15173 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Türkiye genelinde belirlenmiş olan toplam 30 adet tarım havzası temelinde farklılaştırılarak, ürün bazlı uygulanması kararlaştırılmıştır.

2000 yılından başlayarak beşer yıllık dönemler itibarıyla uygulanan hayvancılık desteklemeleri, 2008 yılından itibaren yıllık olarak uygulanmaktadır. Bu desteklerin toplam destekleme bütçesi içerisinde 2004 yılında yüzde 7 olan payının, 2010 yılında yüzde 22 olacağı ve 2011 yılında ise aynı düzeyde kalacağı tahmin edilmektedir.

Bununla beraber, GAP Eylem Planı kapsamında, bölgede sulama altyapısının iyileştirilmesine paralel şekilde hayvancılığın geliştirilmesi amacıyla büyük süt hayvancılığı işletmelerinin desteklenmesi programı 2009 yılında uygulamaya başlanmıştır. Özellikle süt ve et piyasalarında görülen dengesizlik ve istikrarsızlığı azaltmaya yönelik olarak 2010 yılında Doğu Anadolu Bölgesinde başlatılan ve etçi ırk hayvan yetiştiriciliği yapan büyük

işletmelerin kurulmasının desteklenmesine ilişkin programa ise 2011 yılında devam edilmektedir. Ayrıca, 1 Ağustos 2010 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 2010/745 sayılı T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretime Dair Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullanılmasına İlişkin Kararda Değişiklik Yapılması Hakkında Karar ile uygulanmakta olan süt ve damızlık etçi sığır yetiştiriciliği yatırımlarına yönelik yatırım kredileri ve büyükbaş hayvan yetiştiriciliğine yönelik işletme kredileri, yüzde 100 faiz desteği uygulanacak şekilde yürürlüğe konmuştur.

TABLO IV: 28- Tarım Destekleme Bütçesinin Dağılımı (1)

(Cari Fiyatlarla, Milyon TL)

	2006	2007	2008	2009	2010(2)	2011(3)
Alan Bazlı Tarımsal Destekleme Ödemeleri	2 759	2 607	2 124	1 247	2 206	2 213
DGD	2 653	1 640	1 140	0	0	0
Alan Bazlı Ek Ödeme (Org. Tarım, İyi Tarım, Toprak Analizi) (4)	0	10	0	13	111	101
Mazot	0	480	492	469	554	550
Gübre	0	345	352	596	702	680
Sertifikalı Tohum ve Fidan Kullanımı	37	50	56	85	60	70
Çevre Amaçlı Tarım Alanlarının Korunması (ÇATAK) (5)	2	3	5	6	9	13
Fındık	0	0	0	0	645	707
Alternatif Ürün ödemeleri	0	0	0	4	49	27
Tütün	0	0	0	4	8	8
Fındık	0	0	0	0	41	19
Telaflı Edici Ödemeler	67	79	79	74	76	65
Patates Siğili Desteği	14	23	23	11	11	0
Çay Budama Tazminatı ve Masrafları	53	56	56	63	65	65
Fark Ödemesi Destekleme Hizmetleri (6)	1 292	1 797	1 848	2 007	1 818	2 068
Arz Açığı Olan Ürünlere Ödemeler (7)	1 085	1 273	1 135	826	1 058	1 116
Hububat	120	435	610	1 008	635	790
Çay	87	89	103	113	115	115
Bakliyat (Kuru Fasulye, Nohut, Mercimek)	0	0	0	60	10	47
Hayvancılık Destek Ödemeleri	661	741	1 095	908	1 252	1 267
Kırsal Kalkınma Amaçlı Tarımsal Dest.(8)	0	80	109	247	155	302
Tarım Sigortası Destekleme Hizmetleri	2	40	47	61	70	100
Afetten Zarar Gören Çiftçilere Yardım Ödemeleri	46	355	577	29	138	11
Diğer Tarımsal Amaçlı Destekler	33	23	39	175	104	50
TOPLAM	4 793	5 643	5 839	4 674	5 743	6 011
GAP Eylem Planı Kırsal Kalkınma ve Hayvancılık Destekleri (9)	0	0	25	75	126	114
GENEL TOPLAM			5 864	4 749	5 869	6 125

(1) 2006-2009 arası ilgili kurum bütçesi kesin hesap verileridir.

(2) Tahmin

(3) Program

(4) 2006 yıllarında DGD ödemelerine dahildir. 2007 ve 2008 yıllarında alan bazlı ödemelerde "iyi tarım" yoktur.

(5) 2007 ve 2008 yıllarında Tarım Reformu Uygulama Projesi kapsamında yürütülmüştür.

(6) Kütlü pamuk, zeytinyağı, ayçiçeği, soya fasulyesi, kanola, aspir ve dane mısra verilmektedir.

(7) 2009 yılı ürün destekleme alımı ödemesi KİT Görev Zararı Ödeneğinden yapılmıştır.

(8) 2011 yılı Bütçe tutarının 52,3 milyon TL'si TKDK hibe karşılığıdır.

(9) 2010 yılı tutarının 96,6 milyon TL'si GAP EP-Kırsal Kalkınma ve Hayvancılık Projeleri; 29 milyon TL'si DAP Hayvancılık Desteği içindir. 2011 tutarının ise 92,7 milyon TL'si GAP EP-Kırsal Kalkınma ve Hayvancılık Projeleri; 21,2 milyon TL'si DAP Hayvancılık Desteği içindir.

Tarım ürünlerinin işlenmesi, değerlendirilmesi ve pazarlanması konularındaki tarımsal yatırımların desteklenmesine ilişkin 2006-2010 dönemini kapsayan Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı uygulaması sürdürülmektedir. Programın destekleme bütçesindeki payı 2007 yılında yüzde 1,4 iken, bu oranın 2011 yılında AB Mali İşbirliği kapsamında yürütülecek olan kırsal kalkınma destekleri için katkı payı da dahil olmak üzere yüzde 5 olması öngörülmüştür. Söz konusu Programın, AB Mali İşbirliği kapsamında yürütülmesine başlanan Kırsal Kalkınma Programı gözetilerek, bölgesel özellikleri dikkate alacak şekilde farklılaştırılması ihtiyacı bulunurken, Faiz İndirimli Tarımsal Krediler ile Tarımsal Amaçlı Kooperatiflere Kullanılan Kredi uygulamaları ve benzer nitelikli diğer proje bazlı desteklemeler arasında tamamlayıcılığın sağlanması önem arz etmektedir.

5363 sayılı Tarım Sigortaları Kanunu uyarınca, 2010 yılında tarım sigortalarında teminat kapsamına alınan; dolu, don riskleri ve hayvan hayatı sigortası başta olmak üzere, sel ve su baskını riskleri konularında, yıl sonu itibarıyla 70 milyon TL devlet desteği sağlanacağı tahmin edilmektedir. Sigorta sisteminin belirli bir derinlik kazanması için gerekli görülen prim desteklerine bütçeden giderek artan oranda kaynak ayrılmakta ve söz konusu devlet desteği için 2011 yılı bütçesinde yüzde 43 oranında artış sağlanarak 100 milyon TL kaynak tahsis edilmesi öngörülmekte olup, sistemin sürdürülebilirliği için bu desteklerin aşamalı olarak azaltılması önem arz etmektedir.

İhracatta rekabet gücünün artırılması amacıyla ihracat sübvansiyonlarının dış ticarete konu, katma değeri yüksek, markalı ve nihai tüketiciye yönelik ürünlere yönlendirilmesi ve sınırlı kamu kaynaklarının etkin kullanılması ihtiyacı devam etmektedir.

AB'ye katılım süreci, piyasalarda rekabetin tesisi ve sektörde sürdürülebilirliğin sağlanması konuları göz önüne alındığında, tarım desteklerinin alan ve ürün temelinde farklılaştırılarak desteklerin idare ve kontrolünün alan bazlı yapılması, çeşitli kurumlar tarafından uygulanan farklı destek programları arasında tamamlayıcılığın sağlanması ve bütçe programlanmasında işletmelerin gelir seviyesinin de dikkate alınması gereği ortaya çıkmaktadır.

TABLO IV: 29- Bazı Tarımsal Ürünlerin Başlangıç Alım Fiyatları

	Fiyatlar (TL/Ton)			Değişim (Yüzde)		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
1. Buğday (Ekmeklik) (1)	425	500	500	13,3	17,6	0,0
2. Arpa (Beyaz) (1)	320	375	375	20,8	17,2	0,0
3. Mısır (1) (2)	-	430	450	-	-	6,9
4. Şeker Pancarı	100	108	115	11,4	8,0	6,5
5. Fındık (3)	5 150	4 000	-	28,8	-22,3	-
6. Haşhaş Kapsülü	2 000	2 200	2 600	8,1	10	18,2
7. Çay	640	737	790	12,3	15,2	7,2

Not: Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri avans fiyat uygulamasına geçtiklerinden birliklerin aldıkları ürünler tabloda yer almamaktadır.

(1) Destekleme primleri hariçtir.

(2) 2006 ve 2007 yıllarında başlangıç alım fiyatı açıklanmamıştır.

(3) Giresun kalite fındık başlangıç alım fiyatıdır.

Tarım Satış Kooperatifleri Birlikleri ile ilgili KİT'lerin faaliyetlerine konu tarımsal ürünlerin ortalama alım fiyatlarında, 2008 yılında yüzde 9,5, 2009 yılında ise yüzde 7 oranında artış kaydedilmiştir.

TABLO IV: 30- Tarımsal Ürün Fiyatlarındaki Gelişmeler

Ürünler	(Ortalama Alım Fiyatları, TL/Ton)			(Yüzde Değişim)		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
1. Buğday	401	464	459	14,6	15,7	-1,1
2. Arpa	309	-	370	19,9	-	-
3. Çavdar	283	-	359	17,3	-	-
4. Mısır	-	409	436	-	-	6,5
5. Yulaf	-	-	370	-	-	-
6. Pamuk (1)	979	940	1 100	16,0	-4,0	17,1
7. Şeker Pancarı	100	114	124	11,4	14,1	9,2
8. Ayçiçeği	869	827	750	65,5	-4,8	-9,4
9. Fındık	5 015	4 230	4 500	26,9	-15,6	6,4
10. Kuru İncir	3 069	3.931	3 000	39,6	28,1	-23,7
11. Çekirdeksiz K. Üzüm	1 706	1.686	2 820	21,6	-1,2	67,3
12. Zeytinyağı	4 269	3.968	4 110	-4,1	-7,0	3,6
13. Tiftik (1)	4 790	4.814	5 000	22,2	0,5	3,9
14. Antepfıstığı	5 890	6 830	7 170	-2,8	-16,0	5,0
15. Soya Fasulyesi	648	608	700	32,3	-6,2	15,2
16. Haşhaş Kapsülü	2 021	2.184	2 438	9,2	8,1	11,6
17. Çeltik	660	832	-	3,1	26,0	-
18. Yaş Koza (1)	3 500	5 000	4 000	40,0	42,9	-20,0
19. Çöplü Kırmızıbiber	751	909	-	-80,3	21,0	-
20. Zeytin	2 394	2.643	2 620	10,4	10,4	-0,9
21. Gülçiçeği	1 498	1.712	1 600	18,3	14,3	-6,6
22. Kırmızı Mercimek	1 000	-	2 000	65,2	-	-
23. Çay	640	737	789	12,2	15,2	7,1
24. Yaş Üzüm	226	277	-	-17,1	22,2	-
25. Kuru Kayısı	524	-	-	44,7	-	-
26. Çekirdekli Kuru Üzüm	799	-	-	69,3	-	-
27. Siirt Fıstığı	401	464	459	14,6	15,7	-1,1
28. Kuru Fasulye	309	-	370	19,9	-	-
29. Nohut	283	-	359	17,3	-	-
30. Taze Kayısı	-	409	436	-	-	6,5
31. Taze Şeftali	-	-	370	-	-	-

(1) Destekleme primleri hariçtir.

(2) 2009 yılında TMO alım yapmamıştır.

(3) Antep Fıstığı fiyat verisi olarak Kırmızı Kabuklu Yaş Antep fıstığı fiyat verisi sunulmakta olup, önceki yıllara ait verilerde güncelleme yapılmıştır.

(4) Ağırlıklı olarak alımı gerçekleştirildiğinden 1. sınıf Yaş Kozaya ait fiyat verileri sunulmuş olup, önceki yıllara ait verilerde güncelleme yapılmıştır.

TABLO IV: 31- Alım Miktarları ve Üreticilere Yapılan Ödemeler

Ürünler	Alım Miktarı (Bin Ton)			Üreticilere Yapılan Ödemeler (Cari Fiyatlarla, Bin TL)		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
1. Buğday	122	8	3 789	48 946	3 715	1 739 494
2. Arpa	3	0	1 293	860	0	478 415
3. Çavdar	0	0	48	13	0	17 381
4. Mısır	0	823	183	0	336 687	79 909
5. Yulaf	0	0	4	0	0	1 527
6. Pamuk	210	166,5	48	205 779	156 435	52 975
7. Şeker Pancarı (1)	6 880	8 355	9 522	687 256	952 064	1 185 238
8. Ayçiçeği	173	367,9	380	150 566	304 414	284 938
9. Fındık (2)	5	300,8	0,07	24 070	1 272 469	315
10. Kuru İncir	2	3,7	4,1	7 058	14 543	12 432
11. Çekirdeksiz K. Üzüm	30	35,5	33,9	51 000	59 843	95 615
12. Zeytinyağı	3	8,2	8	11 525	32 541	33 065
13. Tiftik	0,2	0,14	0,14	958	674	720
14. Antepfıstığı (3)	2,08	0,03	0,26	11 548	221	1 738
15. Soya Fasulyesi	8	12	4,4	5 119	7 294	3 105
16. Haşhaş Kapsülü	9	10	30,8	17 732	21 840	75 031
17. Çeltik	33	0,5	0	22 074	416	0
18. Yaş Koza (4)	0,13	0,13	0,14	445	640	556
19. Çöplü Kırmızıbiber	0	0,8	0	296	727	0
20. Zeytin	31	37,2	32,6	73 741	98 327	85 286
21. Gülçiçeği	3	2,7	1,93	4 000	4 623	3 094
22. Kırmızı Mercimek	0,1	0	0,07	68	0	140
23. Çay	659	650	594	421 760	479 120	468 893
24. Yaş Üzüm	3	0,6	0	654	166	0
25. Taze Kayısı	0,0	0	0	11	0	0
26. Taze Şeftali	0,1	0	0	111	0	0
TOPLAM				1 745 589	3 746 759	4 619 867

(1) Alım bedelini göstermektedir. Bu tutarın yaklaşık yüzde 40'ı cari yılda, yüzde 60'ı bir sonraki yılda ödenmektedir.

(2) 2007 yılında sadece TMO fındık alımı yapılmıştır.

(3) Taze Kırmızı Kabuklu Antep Fıstığı (Yaş Ben Fıstığı) alım miktarı yüzde 75 randıman oranıyla Kırmızı Kabuklu Yaş Antep Fıstığı alım miktarı rakamlarına dahil edilmiştir.

(4) Yaş koza alım miktarı rakamlarında güncelleme yapılmış olup, sadece 1. sınıf yaş koza alım miktarı verileri sunulmuştur.

Gıda

5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun yasalması sonrasında, diğer müzakere açılış kriterlerinin de yerine getirilmesiyle birlikte, AB'ye katılım sürecinde Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı Faslı, 2010 yılının Haziran ayı sonunda, müzakereye açılmıştır. 13 Aralık 2010 tarihinde yürürlüğe girecek olan bu Kanunla, kamunun sunacağı hizmetlerin tek elden yürütülmesi ve tüm yetkilerin tek otorite olarak Tarım ve Köyşleri Bakanlığı'nda toplanması amaçlanmıştır. Kanun kapsamında çıkarılacak ikincil mevzuat ile birlikte Bakanlığın gıda güvenilirliğine ilişkin işlevlerini yerine getirecek olan birimlerinin yeniden yapılandırılması beklenmektedir.

Söz konusu Faslin açılış kriterleri çerçevesinde gıda işletmelerinin teknik ve hijyenik koşullarının AB standartlarına uyumu konusunda sınıflandırma tamamlanmıştır. Bundan sonraki süreçte işletmeler temelinde ayrıntılı uyum programının ortaya konulması ve takvimlendirme yapılarak kaynak ihtiyacının saptanması beklenmektedir.

Gıda kontrol altyapısının iyileştirilmesine yönelik olarak kurulan Ulusal Referans Laboratuvarının eksiklerinin bir an önce tamamlanması ve tam kapasiteyle faaliyete geçirilmesi önemini korumaktadır. Ayrıca, risk analiz sistemi oluşturulması ve gıda güvenliği bilgi ağının geliştirilmesi çalışmalarına devam edilmiştir. Gıda kontrol sisteminin bir parçası olarak denetim altyapısının iyileştirilmesine yönelik yatırımlara öncelik verilmektedir. Hayvan ve bitki sağlığı ile gıda güvenilirliğinin kontrolüne yönelik çalışmakta olan laboratuvarların yeniden yapılandırılması ve akreditasyonuna yönelik ihtiyaç devam etmektedir.

Şeker sektöründe, 2011 yılı sonuna kadar tamamlanması öngörülen ve portföy satışı şeklinde yürütülen özelleştirme süreci dikkate alınarak, kamuya ait şeker fabrikalarının yatırım önceliklerinin ve yeniden yapılandırma ihtiyaçlarının belirlenmesi önem arz etmektedir. Şeker sektöründe kota tahsisi ve denetime ilişkin düzenleme ihtiyaçlarının giderilmesine yönelik mevzuat çalışmaları sürdürülmektedir.

TABLO IV: 32- Tarım Sektöründe Seçilmiş Göstergeler

	2007	2008	2009	2010(1)	2011(2)
DSİ Tarafından İnşa Edilen Sulama Alanı (Net Kümülatif, Milyon ha)	2,57	2,64	2,69	2,80	2,92
Tarım Reformu Genel Müdürlüğü Arazi Toplulaştırma Faaliyeti (Kümülatif, Milyon ha)	0,22	0,24	0,66	0,86	1,66
Sertifikalı Hububat (Buğday-Arpa) Tohumu Kullanım Oranı (Yüzde)	24,2	23,0	33,5	35,0	35,0
Organik Tarım Olarak Yetiştiricilik Yapılan Kültür Alanları (Bin ha)(3)	124	109	326	330	330
Melez ve Kültür İrki Sığır Varlığının Toplam Sığır Varlığına Oranı (Yüzde)	70,3	73,7	75,7	78,0	80,0
Endüstriyel ve Toprak Muhafaza Ağaçlandırmaları (Kümülatif, Milyon ha)	2,66	2,73	2,80	2,88	2,98
Devlet Destekli Tarım Sigortaları Poliçe Sayısı (Bin adet)	219	261	307	375	400

Kaynak: TKB, ÇOB, DPT, DSİ, Tarım Reformu Gn. Md.

(1) Gerçekleşme Tahmini

(2) Program

(3) Geçiş süreci kültür alanı dahildir.

2. Temel Amaç ve Hedefler

Tarım sektöründe, gıda güvencesi ve güvenilirliğinin sağlanması ile doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı gözetilerek, örgütlü ve rekabet gücü yüksek bir yapının oluşturulması temel amaçtır.

AB'ye katılım sürecinde, üyelik sonrası Birlik içerisinde rekabet edebilirliği artıracak şekilde, kurumsal ve idari yapılarda gerekli dönüşüme öncelik verilecektir.

3. Politika Öncelikleri ve Tedbirler

Öncelik / Tedbir	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Süre	Yapılacak İşlem ve Açıklama
Öncelik 48. Tarım sektöründe kurumsal ve idari yapılarda gerekli dönüşüme öncelik verilecektir.				
Tedbir 106. Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki KHK günümüz şartlarına uygun olarak gözden geçirilerek kanun şeklinde çıkarılacaktır.	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, DPT, Hazine Müsteşarlığı, DTM, TOBB, TZOB	Aralık Sonu	İlgili kanun çalışmalarında, AB Müktesebatına uyumun gerektirdiği işlevsel örgütlenme, toprak koruma ve arazi kullanımı ile tarımsal araştırma-geliştirme ve yayım hizmetlerinin bütüncül yürütülmesi ile daha etkin bir denetim altyapısı konularının da göz önüne alınması sağlanacaktır.
Tedbir 107. TİGEM işletmelerinin yeniden yapılandırılmasına ilişkin çalışmalar tamamlanacaktır.	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	DPT, Hazine Müsteşarlığı, TİGEM	Haziran Sonu	TİGEM işletmelerinin özel sektör faaliyetlerinin bulunmadığı veya kısıtlı olduğu alanlara yönlendirilmesi ile bu amaca katkıda bulunmayan işletmelerin özel sektöre kullandırılmasına ilişkin strateji tamamlanacaktır.
Tedbir 108. 4572 Sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkındaki Kanunda değişiklik yapılacaktır.	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, DPT, Hazine Müsteşarlığı	Aralık Sonu	Birliklerin sürdürülebilir mali ve idari yapılara sahip olması ve rasyonel bir finansman modeli oluşturulması yönünde düzenlemelerin yapılması ve 4572 sayılı Kanunda yeniden yapılandırma dönemine ilişkin geçici maddelerin kaldırılması amacıyla bu Kanun ile ilgili Kararlarda gerekli düzenlemeler yapılarak ilgili Kanun Tasarısı Taslağı TBMM'ye sevk edilecektir.
Tedbir 109. Tarımsal istatistiki verilere dair nitelik ve nicelik sorunları giderilecek, tarım politikalarının yürütülmesine ilişkin bilgi altyapısı ile idari yapı geliştirilecektir.	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	TÜİK, İTÜ	Aralık Sonu	AB gerekleri göz önüne alınarak Çiftçi Kayıt Sistemi başta olmak üzere tüm bilgi sistemleri Çiftlik Kayıt Sistemi temelinde bütünleştirilecek ve birbirini tamamlayıcı şekilde işletilecek, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile TÜİK'in yerel ve merkezi kurumsal kapasitesi, kurumlararası işbirliği içerisinde geliştirilecektir.

Öncelik 49. Tarımsal destekler üretimde verimliliği artırmaya yönelik olarak yeniden düzenlenecektir.				
Tedbir 110. Tarımsal destekleme politikaları, AB'ye katılım sürecinin gerekleri de göz önüne alınarak, üretimde etkinliği, verimliliği ve kaliteyi artırmaya yönelik olarak düzenlenecektir.	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı, DPT, Hazine Müsteşarlığı, DTM	Aralık Sonu	AB'ye katılım sürecinde nihai hedefin işletme temelli desteklemelerin olacağı, desteklerin alan ve ürün temelinde farklılaştırılacağı, desteklerin idare ve kontrolünün alan bazlı yapılacağı, farklı destek programları arasında tamamlayıcılığın sağlanacağı, destek seviyesi belirlenirken işletmelerin gelir düzeyinin dikkate alınacağı ve öngörülebilirliği artıracak takvimlendirmeyi de içeren bir strateji hazırlanacaktır.
Tedbir 111. Besi ve süt hayvancılığının dengeli bir şekilde gelişmesi sağlanacaktır.	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	Maliye Bakanlığı, DPT, Hazine Müsteşarlığı, Üretici Örgütleri	Aralık Sonu	Hayvancılıkta verimlilik ve kalite artışının sağlanması, olası süt arz fazlasının önüne geçilmesi ve et üretiminin düzenli bir şekilde artırılarak et fiyatlarında istikrar sağlanması amacıyla özellikle bölgesel programlar yoluyla besi hayvancılığı, etçi ırk sığır yetiştiriciliği ve koyun yetiştiriciliğinin geliştirilmesi desteklenecektir.
Öncelik 50. Kamunun, bitki ve hayvan sağlığı ile gıda güvenliği konularında sunduğu hizmetlerin bütüncül bir çerçevede yürütülmesi esas alınacaktır.				
Tedbir 112. Gıda, yem, gıda hijyeni ve veteriner hizmetleri ile bitki sağlığına ilişkin idari ve kurumsal altyapı güçlendirilecek, özel kesimin uyum maliyetleri desteklenecektir.	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	Sağlık Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, DPT, DTM, TAPDK, Sektör Örgütleri	Aralık Sonu	5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununa istinaden Kanunun yürürlüğe gireceği 2010 Aralık ayı sonrası ilgili ikincil mevzuat tamamlanacak, kamudaki idari yapı yeniden düzenlenecek, özellikle hayvan hastalıklarıyla mücadele ile denetim ve kontrol altyapısına ilişkin kurumsal yapı geliştirilecek, işletmelerin modernizasyon ihtiyaçlarının desteklenmesine ilişkin çalışmalar tamamlanarak mevcut destekler bu kapsamda yeniden düzenlenecektir.

Öncelik 51. Sektörde rekabet edebilirliğin artırılması amacıyla tarımsal ürün piyasaları güçlendirilecektir.

Tedbir 113. Şeker sektöründe kurumsal düzenleme tamamlanacak, kota yönetimi ve denetimi etkinleştirilecektir.	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Şeker Kurumu	Aralık Sonu	AB politikalarındaki değişimleri de gözetecek şekilde Şeker Kanununda değişiklik yapılmasına ilişkin çalışmalar özelleştirme sürecine paralel olarak sonuçlandırılacaktır.
Tedbir 114. Organik tarımın geliştirilmesine ve yaygınlaştırılmasına yönelik strateji hazırlanacaktır.	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	Çevre ve Orman Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, DPT, DTM, Gümrük Müsteşarlığı, TÜİK, İGEME, Kalkınma Ajansları, Üretici Örgütleri, Sivil Toplum Örgütleri	Mart Sonu	Organik tarım faaliyetlerinin geliştirilmesi amacıyla başta kontrol ve denetime yönelik hizmetlerin iyileştirilmesi olmak üzere, kamuda kurumsal kapasitesinin geliştirilmesi, üretime ilişkin istatistiki yapının iyileştirilerek Çiftçi Kayıt Sistemi ile eşgüdüm içerisinde yürütülmesi, eğitim ve yayım hizmetlerinin iyileştirilmesi ile ticaretin izlenmesine ilişkin bir strateji hazırlanacaktır.

Öncelik 52. Toprak ve su kaynakları etkin kullanılacaktır.

Tedbir 115. Tarım arazilerinin miras yoluyla parçalanmasının önlenmesine yönelik olarak ilgili kanunlarda değişiklik yapan bir yasal düzenleme yapılacaktır.	Başbakanlık	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı	Aralık Sonu	Türk Medeni Kanunundaki tarımsal işletmeler ile Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunundaki tarımsal işletmelerin minimum büyüklüklerinin belirlenmesi konularında değişiklik yapan kanun tasarısı hazırlıkları yürütülecektir.
--	-------------	--	-------------	--

Öncelik 53. Ormanlık faaliyetlerinde, özellikle ekosistemin etkin korunması gözetilirken; yangınla mücadele ve ağaçlandırma çalışmaları sürdürülecektir.

Tedbir 116. Ormanlık faaliyetlerinde, özellikle ekosistemin etkin korunması gözetilirken; yangınla mücadele ve ağaçlandırma çalışmaları sürdürülecektir.	Çevre ve Orman Bakanlığı	Üniversiteler	Aralık Sonu	Yangınlarla daha etkin mücadele amacıyla gerekli makine-teçhizat alımının yanı sıra orman yangınlarına hassas alanlardan başlamak üzere orman bakım çalışmaları yoğunlaştırılacak, yangına dirençli orman kurma ve yangın emniyet şeridi dahil koruma faaliyetleri yaygınlaştırılacaktır. Ağaçlandırma çalışmaları ve konu ile ilgili araştırmalar, değişen iklim koşulları gözetilerek planlanacak ve sürdürülecektir.
--	--------------------------	---------------	-------------	---